

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Η Ευρώπη επενδύει στις αγροτικές περιοχές

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2007 - 2013 (ΠΑΑ 2007-2013)

ΑΞΟΝΑΣ 3

“ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΣΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΚΑΙ
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ”

ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2007-2013
«ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ»

ΙΟΥΝΙΟΣ 2010

**ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2007-2013 (ΠΑΑ)
«ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ»**

Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας (ΠΑΑ) 2007-2013, για το οποίο η **Κοινοτική Συμμετοχή** του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) ανέρχεται σε **3,9 δις € περίπου**, εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 29.11.2007 με την αριθ. πρωτ. Ε(2007) 6015 Απόφαση, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα.

Χρηματοδοτικά στοιχεία του ΠΑΑ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (ΕΓΤΑΑ)	€ 3.906.228.424
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	€ 1.392.082.150
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	€ 5.298.310.574
ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	€ 1.582.050.000
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	€ 6.880.360.574

Εισαγωγή / Στόχοι του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 «Αλέξανδρος Μπαλατατζής»

Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 «Αλέξανδρος Μπαλατατζής» αποτελεί ένα αυτοτελές Πρόγραμμα της Τέταρτης Προγραμματικής Περιόδου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης και συμπεριλαμβάνει μέτρα και δράσεις που αφορούν στην αναστροφή της ηλικιακής διάρθρωσης των απασχολούμενων στη γεωργία και την αύξηση του μεγέθους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, στην ανάπτυξη των επιχειρηματικών δομών μέσω του εκσυγχρονισμού και της καινοτομίας, στην αναβάθμιση των υποδομών του πρωτογενούς τομέα, στην κατάρτιση και ανάπτυξη δεξιοτήτων, σε γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα, στη βελτίωση της ελκυστικότητας των αγροτικών περιοχών, στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, στην προώθηση της συνεργασίας, στην ανάπτυξη υποδομών ευρυζωνικού δικτύου και εφαρμογών Τεχνολογίας και Πληροφοριών (ΤΠΕ) και τέλος, στην ενίσχυση των τοπικών φορέων και την κινητοποίηση του τοπικού πληθυσμού.

Οι στρατηγικοί στόχοι του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι :

- "Διατήρηση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας, της δασοκομίας και του αγροδιατροφικού τομέα"
- "Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων"
- "Βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και ενθάρρυνση της διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας"
- "Δημιουργία τοπικών ικανοτήτων για την απασχόληση και τη διαφοροποίηση στις αγροτικές περιοχές μέσω της προσέγγισης Leader"

Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 (ΠΑΑ) «Αλέξανδρος Μπαλατατζής», έχουν σχεδιαστεί και υλοποιούνται μέτρα και δράσεις, που εντάσσονται στους τέσσερις (4) Άξονες του προγράμματος:

1. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα της γεωργίας και της δασοκομίας
2. Βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου
3. Ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές και διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας
4. Εφαρμογή της προσέγγισης Leader

ΑΞΟΝΑΣ 3
“ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΣΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ”

Το στρατηγικό πλαίσιο του Άξονα 3 του ΠΑΑ αφορά στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των αγροτικών περιοχών (κυρίως ορεινές και μειονεκτικές) και στη διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας. Οι ομάδες μέτρων, τα μέτρα και οι δράσεις του άξονα 3 στοχεύουν στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική αναβάθμιση της υπαίθρου, κατά τρόπο που να εξασφαλίζεται η οικονομική αυτοδυναμία της, η προστασία του περιβάλλοντος και η διάσωση και διαφύλαξη στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Οι δράσεις που περιλαμβάνει ο Άξονας 3 εξυπηρετούν δύο ειδικούς στόχους του Εθνικού Σχεδίου Στρατηγικής Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΣΣΑΑ) και συγκριμένα την:

- ◆ Βελτίωση της ελκυστικότητας των αγροτικών περιοχών
- ◆ Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας

Η συγκεκριμένη πολιτική εντάσσεται σε ένα ενιαίο σύνολο κατευθύνσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αντιμετώπιση προβλημάτων σε γεωγραφικό επίπεδο (ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις αδυναμίες κάθε περιοχής του αγροτικού χώρου), για την ανάπτυξη όλων των τομέων της οικονομίας και την ενδυνάμωση των πολλαπλασιαστικών επιδράσεων στην τοπική οικονομία, όπως και για την αξιοποίηση του ενδογενούς δυναμικού κάθε περιοχής. Επιπρόσθετα, αποβλέπει στην ενίσχυση της απασχόλησης, στην προώθηση ίσων ευκαιριών, στη στήριξη της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, στη δημιουργία υποδομών και στην παροχή υπηρεσιών για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού, προστατεύοντας πάντα το φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον με την εφαρμογή ήπιων αναπτυξιακών δράσεων και ευνοώντας τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων

Ο Άξονας αυτός περιλαμβάνει τα ακόλουθα Μέτρα:

311 «Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες»,

312 «Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων»,

313 «Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων»,

321 «Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό»,

322 «Ανακαίνιση και ανάπτυξη των χωριών»,

323 «Διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς»

Μέτρο 311 «Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες»

A. Πεδίο Εφαρμογής και Δράσεις

Στα πλαίσια του Μέτρου προβλέπεται η ενίσχυση επενδύσεων που υλοποιούνται από φυσικά πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα σε γεωργική εκμετάλλευση κατά κύρια ή μερική απασχόληση, και που διαφοροποιούν τις δραστηριότητες της γεωργικής εκμετάλλευσής τους, με την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων που δεν σχετίζονται με τη γεωργία (αγροτικός τουρισμός, βιοτεχνία κ.λ.π.).

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του Μέτρου εντάσσονται οι ακόλουθες δράσεις για πολύ μικρές επιχειρήσεις:

- Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης.
- Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί χώρων εστίασης και αναψυχής.
- Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδιών, χώροι γευσιγνωσίας).
- Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί μονάδων οικοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών παραδοσιακής τέχνης, βιοτεχνικών μονάδων.
- Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.
- Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α΄ μεταποίηση.
- Βελτίωση υποδομής επιχειρήσεων (των κατηγοριών που αναφέρονται στις δράσεις αυτού του Μέτρου και για τους δικαιούχους αυτού του Μέτρου) με τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για την κάλυψη των αναγκών της επιχείρησης.

B. Δικαιούχοι

Οι δικαιούχοι της ενίσχυσης είναι φυσικά πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα σε γεωργική εκμετάλλευση κατά κύρια ή μερική απασχόληση.

Γ. Ύψος ενίσχυσης – Συνολικό Κόστος

Το μέγιστο όριο ενίσχυσης μπορεί να ανέλθει μέχρι 60% ανάλογα με την Διοικητική Περιφέρεια της Χώρας στην οποία υλοποιείται η επένδυση.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ NUTS II ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ NUTS III	Ανώτατο όριο περιφερειακών ενισχύσεων (Για επενδυτικά σχέδια πολύ μικρών επιχειρήσεων)	
	1.1.2007-31.12.2010	1.1.2011-31.12.2013
1. Περιφέρειες επιλέξιμες προς ενίσχυση βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης ΕΚ, έως τις 31.12.2013		
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ	60%	60%
ΗΠΕΙΡΟΣ	60%	60%
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	60%	60%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	50%	50%
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	50%	50%
ΚΡΗΤΗ	50%	50%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	60%	50%
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	60%	50%
2. Περιφέρειες επιλέξιμες προς ενίσχυση βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης ΕΚ, έως τις 31.12.2010 ¹ (Περιφέρειες στατιστικού αντίκτυπου)		
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	50%	40%
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	50%	40%
ΑΤΤΙΚΗ	50%	40%
3. Περιφέρειες επιλέξιμες προς ενίσχυση ως περιφέρειες οικονομικής ανάπτυξης βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης ΕΚ		
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	50%	35%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ		
ΒΟΙΩΤΙΑ	50%	35%
ΦΘΙΩΤΙΔΑ	50%	35%
ΕΥΒΟΙΑ	50%	35%
ΦΩΚΙΔΑ	50%	40%
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	50%	40%

¹ Μια ή περισσότερες από τις εν λόγω περιφέρειες θα παραμείνουν επιλέξιμες βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) και το ανώτατο όριο για την περίοδο 1.1.2011-31.12.2013 θα αυξηθεί σε 50% εάν η επανεξέταση που θα πραγματοποιηθεί το 2010 δείξει ότι το κατά κεφαλή ΑΕΠ τους έχει μειωθεί κάτω από το 75% του μέσου όρου της ΕΕ-25.

Όσον αφορά στις υποδομές διανυκτέρευσης (ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί) το συνολικό κόστος θα ανέρχεται μέχρι **600.000 € και έως 40 κλίνες**. Σημειώνεται, ότι οι παρεμβάσεις εκσυγχρονισμού των υποδομών διανυκτέρευσης δύναται να αφορούν είτε ποιοτική αναβάθμιση, είτε και αύξηση της δυναμικότητας. Για τις λοιπές επιχειρήσεις (ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί), το συνολικό κόστος θα ανέρχεται μέχρι **300.000 €**.

Μέτρο 312 «Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων»

A. Πεδίο Εφαρμογής και Δράσεις

Στα πλαίσια του Μέτρου εντάσσονται οι ακόλουθες δράσεις για πολύ μικρές επιχειρήσεις:

- Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί βιοτεχνικών μονάδων.
- Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.
- Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων ειδών διατροφής μετά την α΄ μεταποίηση.
- Βελτίωση υποδομής επιχειρήσεων (των κατηγοριών που αναφέρονται στις δράσεις αυτού του Μέτρου και για τους δικαιούχους αυτού του Μέτρου) με τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για την κάλυψη των αναγκών της επιχείρησης.
- Δικτύωση ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων όλων των κλάδων της τοπικής οικονομίας.

B. Δικαιούχοι

Δικαιούχοι της ενίσχυσης μπορούν να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκτός των δικαιούχων του Μέτρου 311, κάτοικοι ή μη των περιοχών παρέμβασης του Άξονα 3.

Για την κατηγορία ενέργειας «Δικτύωση ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων όλων των κλάδων της τοπικής οικονομίας» απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η εξασφάλιση από τον δικαιούχο φορέα της πρότασης, της απαιτούμενης κρίσιμης μάζας για τη βιωσιμότητα του δικτύου από πέντε (5) τουλάχιστον επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις περιοχές παρέμβασης του μέτρου.

Για την οριστική έγκριση των προτάσεων που αφορούν στη Δικτύωση, θα πρέπει να έχει συσταθεί διακριτό νομικό πρόσωπο που θα είναι και ο δικαιούχος της πράξης και θα εμπίπτει στην κατηγορία των πολύ μικρών επιχειρήσεων.

Οι δικαιούχοι θα επιλέγονται σε συνέχεια πρόσκλησης για εκδήλωση ενδιαφέροντος, με απόφαση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Γ. Ύψος ενίσχυσης – Συνολικό Κόστος

Το μέγιστο όριο ενίσχυσης μπορεί να ανέλθει μέχρι 60% ανάλογα με την Διοικητική Περιφέρεια της Χώρας στην οποία υλοποιείται η επένδυση.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ NUTS II ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ NUTS III	Ανώτατο όριο περιφερειακών ενισχύσεων (Για επενδυτικά σχέδια πολύ μικρών επιχειρήσεων)	
	1.1.2007-31.12.2010	1.1.2011-31.12.2013
1. Περιφέρειες επιλέξιμες προς ενίσχυση βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης ΕΚ, έως τις 31.12.2013		
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ	60%	60%
ΗΠΕΙΡΟΣ	60%	60%
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	60%	60%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	50%	50%
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	50%	50%
ΚΡΗΤΗ	50%	50%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	60%	50%
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	60%	50%
2. Περιφέρειες επιλέξιμες προς ενίσχυση βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης ΕΚ, έως τις 31.12.2010 ² (Περιφέρειες στατιστικού αντίκτυπου)		
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	50%	40%
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	50%	40%
ΑΤΤΙΚΗ	50%	40%
3. Περιφέρειες επιλέξιμες προς ενίσχυση ως περιφέρειες οικονομικής ανάπτυξης βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης ΕΚ		
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	50%	35%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ		
ΒΟΙΩΤΙΑ	50%	35%
ΦΘΙΩΤΙΔΑ	50%	35%
ΕΥΒΟΙΑ	50%	35%
ΦΩΚΙΔΑ	50%	40%
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	50%	40%

² Μια ή περισσότερες από τις εν λόγω περιφέρειες θα παραμείνουν επιλέξιμες βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) και το ανώτατο όριο για την περίοδο 1.1.2011-31.12.2013 θα αυξηθεί σε 50% εάν η επανεξέταση που θα πραγματοποιηθεί το 2010 δείξει ότι το κατά κεφαλή ΑΕΠ τους έχει μειωθεί κάτω από το 75% του μέσου όρου της ΕΕ-25.

Το συνολικό κόστος των προαναφερόμενων επενδύσεων ανέρχεται μέχρι **300.000 €**.

Στην κατηγορία ενέργειας που αφορά στην «Δικτύωση ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων όλων των κλάδων της τοπικής οικονομίας» εάν στο επενδυτικό σχέδιο δεν προβλέπονται επενδύσεις για την προμήθεια εξοπλισμού ή την κατασκευή κτιριακών εγκαταστάσεων, το επιλέξιμο κόστος δεν μπορεί να υπερβαίνει τα **100.000 Ευρώ**.

Μέτρο 313 «Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων»

A. Πεδίο Εφαρμογής και Δράσεις

Στα πλαίσια του Μέτρου προβλέπεται η ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων τα οποία αφορούν στη βελτίωση και οργάνωση του τουριστικού προϊόντος, την ενίσχυση της απασχόλησης, την αύξηση της επισκεψιμότητας των περιοχών παρέμβασης, την συμβολή στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, την προβολή-προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών.

Στο Μέτρο εντάσσονται ενδεικτικά τα ακόλουθα:

α) Παρεμβάσεις δημοσίου χαρακτήρα:

- Προβολή και προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών

β) Παρεμβάσεις ανάπτυξης επιχειρηματικής δραστηριότητας για πολύ μικρές επιχειρήσεις στον τομέα του τουρισμού:

- Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός, μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης.
- Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός, χώρων εστίασης και αναψυχής.
- Ίδρυση και εκσυγχρονισμός γραφείων οργάνωσης, πληροφόρησης και προώθησης αγροτικού τουρισμού.
- Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός, επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού, (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδιών, χώροι γευσιγνωσίας, κέντρα δημιουργικής απασχόλησης).
- Βελτίωση υποδομής επιχειρήσεων (των κατηγοριών που αναφέρονται στις δράσεις της κατηγορίας «παρεμβάσεις ανάπτυξης επιχειρηματικής δραστηριότητας» αυτού του Μέτρου και για τους δικαιούχους αυτού του Μέτρου) με τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για την κάλυψη των αναγκών της επιχείρησης.

B. Δικαιούχοι

α) Για τις παρεμβάσεις δημοσίου χαρακτήρα

ΟΤΑ Α΄ βαθμού και οι εταιρίες τους

β) Για τις παρεμβάσεις ανάπτυξης επιχειρηματικής δραστηριότητας

Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκτός των δικαιούχων του Μέτρου 311, κάτοικοι ή μη των περιοχών παρέμβασης του Άξονα 3, που δύνανται να ασκήσουν επιχειρηματική δραστηριότητα.

Γ. Ύψος ενίσχυσης – Συνολικό Κόστος

1. Για τις παρεμβάσεις ανάπτυξης επιχειρηματικής δραστηριότητας το μέγιστο όριο ενίσχυσης μπορεί να ανέλθει μέχρι 60% ανάλογα με την Διοικητική Περιφέρεια της Χώρας στην οποία υλοποιείται η επένδυση.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ NUTS II ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ NUTS III	Ανώτατο όριο περιφερειακών ενισχύσεων (Για επενδυτικά σχέδια πολύ μικρών επιχειρήσεων)	
	1.1.2007-31.12.2010	1.1.2011-31.12.2013
1. Περιφέρειες επιλέξιμες προς ενίσχυση βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης ΕΚ, έως τις 31.12.2013		
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ	60%	60%
ΗΠΕΙΡΟΣ	60%	60%
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	60%	60%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	50%	50%
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	50%	50%
ΚΡΗΤΗ	50%	50%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	60%	50%
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	60%	50%
2. Περιφέρειες επιλέξιμες προς ενίσχυση βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης ΕΚ, έως τις 31.12.2010 ³ (Περιφέρειες στατιστικού αντίκτυπου)		
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	50%	40%

ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	50%	40%
ΑΤΤΙΚΗ	50%	40%
3. Περιφέρειες επιλέξιμες προς ενίσχυση ως περιφέρειες οικονομικής ανάπτυξης βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης ΕΚ		
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	50%	35%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ		
ΒΟΙΩΤΙΑ	50%	35%
ΦΘΙΩΤΙΔΑ	50%	35%
ΕΥΒΟΙΑ	50%	35%
ΦΩΚΙΔΑ	50%	40%
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	50%	40%

³ Μια ή περισσότερες από τις εν λόγω περιφέρειες θα παραμείνουν επιλέξιμες βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) και το ανώτατο όριο για την περίοδο 1.1.2011-31.12.2013 θα αυξηθεί σε 50% εάν η επανεξέταση που θα πραγματοποιηθεί το 2010 δείξει ότι το κατά κεφαλή ΑΕΠ τους έχει μειωθεί κάτω από το 75% του μέσου όρου της ΕΕ-25.

Για τις υποδομές διανυκτέρευσης (ιδρύσεις και εκσυγχρονισμοί), το συνολικό κόστος θα ανέρχεται έως **600.000 € και έως 40 κλίνες**. Για τις περιπτώσεις εκσυγχρονισμού των υποδομών διανυκτέρευσης, οι σχετικές παρεμβάσεις θα πρέπει να συνοδεύονται υποχρεωτικά με αύξηση της δυναμικότητας τους μέχρι το όριο που ορίζεται ανωτέρω, με προσθήκη καθ' ύψος ή/και καθ' επέκταση. Για τις υπόλοιπες δράσεις (ιδρύσεις και εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων) το συνολικό κόστος θα ανέρχεται μέχρι **300.000 €**.

2. Για την ενίσχυση της **προβολής των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών** με στόχο αφενός την ενημέρωση και προσέλκυση επενδυτών σε αυτές, αφετέρου δε την προβολή των φυσικών και πολιτιστικών πόρων τους στο ευρύτερο κοινό, είναι επιλέξιμες δράσεις με στόχο τη συνολική προώθηση της εικόνας των περιοχών παρέμβασης και μόνο από Ο.Τ.Α. Α' βαθμού και εταιρίες τους.

Κατ' εξαίρεση για την ανωτέρω κατηγορία δράσεων το ποσοστό ενίσχυσης ανέρχεται σε **70%** του συνολικού κόστους το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τα **100.000€**.

Μέτρο 321 «Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό»

A. Πεδίο Εφαρμογής και Δράσεις

Στο πλαίσιο του Μέτρου εντάσσεται η δράση:

- «Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης της τοπικής κληρονομιάς – στήριξη πολιτιστικών φορέων για μικρής κλίμακας υποδομή, προμήθεια εξοπλισμού, μουσικών οργάνων, στολών»,

η οποία αφορά στην ενίσχυση τοπικών εκδηλώσεων που σχετίζονται με την διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς κάθε περιοχής καθώς και με την γεωργική παραγωγή και τα τοπικά προϊόντα.

Οι ενισχυόμενες εκδηλώσεις θα πρέπει να έχουν καταγραφεί ως σημαντικές, να απευθύνονται στο ευρύτερο κοινό και να έχουν περιοδικό και επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα τουλάχιστον την τελευταία τριετία.

B. Δικαιούχοι

Φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού και οι εταιρείες τους, καθώς και ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, στον καταστατικό σκοπό των οποίων προβλέπεται η υλοποίηση αντίστοιχων έργων.

Γ. Ύψος ενίσχυσης – Συνολικό Κόστος

Το ύψος ενίσχυσης για τη δράση «Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης της τοπικής κληρονομιάς» ανέρχεται στο **75%** του συνολικού κόστους, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τα **30.000 Ευρώ**.

Μέτρο 322 «Ανακαίνιση και ανάπτυξη των χωριών»

A. Πεδίο Εφαρμογής και Δράσεις

Το μέτρο αφορά παρεμβάσεις αποκατάστασης εξωτερικών όψεων κτισμάτων.

Βασική προϋπόθεση για την υλοποίηση της ανωτέρω δράσης είναι η ύπαρξη μελέτης συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης και ανάδειξης του οικισμού ή η ύπαρξη σχεδίου αναβάθμισης αυτού, η οποία περιλαμβάνει τα ανωτέρω κτίρια και στοχεύει στην αποκατάσταση των όψεών τους. Ειδικότερα, οι παρεμβάσεις, θα πρέπει να υλοποιούνται σύμφωνα με ποιοτικά χαρακτηριστικά που αφορούν τη διατήρηση της τοπικής αρχιτεκτονικής και του τοπικού φυσικού περιβάλλοντος.

Το Μέτρο **δεν εφαρμόζεται** σε χαρακτηρισμένους παραδοσιακούς οικισμούς.

Κατά προτεραιότητα θα εντάσσονται περιοχές στις οποίες έχουν ήδη ολοκληρωθεί τα βασικά δίκτυα (π.χ. ύδρευσης, αποχέτευσης).

B. Δικαιούχοι

Φυσικά ή νομικά πρόσωπα που είναι νόμιμοι ιδιοκτήτες του ακινήτου για το οποίο προορίζεται η ενίσχυση.

Γ. Ύψος ενίσχυσης – Συνολικό Κόστος

Το ποσοστό ενίσχυσης ανέρχεται στο **60%** του συνολικού κόστους της πρότασης, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των **40.000 ευρώ**.

Μέτρο 323 «Διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς»

A. Πεδίο Εφαρμογής και Δράσεις

Στα πλαίσια του Μέτρου προβλέπονται παρεμβάσεις για τη προστασία και ανάδειξη περιοχών φυσικού κάλλους, καθώς και των παραδοσιακών στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς της υπαίθρου.

Οι δράσεις οι οποίες θεωρούνται ως επιλέξιμες για την χρηματοδότησή τους στο πλαίσιο του καθεστώτος ενίσχυσης του Μέτρου αφορούν :

Τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση πολιτιστικών χαρακτηριστικών της αγροτικής υπαίθρου και συγκεκριμένα κτισμάτων/στοιχείων αγροτικής/πολιτιστικής κληρονομιάς (όπως μύλοι, λιοτρίβια, πατητήρια), τα οποία μόνο κατά το παρελθόν είχαν παραγωγική δραστηριότητα με σκοπό να καταστούν επισκέψιμα και επιδεικτικά και με την προϋπόθεση **α) να διατηρήσουν την μη παραγωγική τους δραστηριότητα, β) να μην προκύπτουν έσοδα από τη χρήση τους και γ) να μην χρησιμοποιούνται ως κατοικία.**

B. Δικαιούχοι

Όσον αφορά το καθεστώς ενισχύσεων του Μέτρου, δικαιούχοι δύναται να είναι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού και οι εταιρείες τους, ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα στο καταστατικό των οποίων προβλέπεται η υλοποίηση σχετικών ενεργειών, φυσικά και Νομικά Πρόσωπα.

Γ. Ύψος ενίσχυσης – Συνολικό Κόστος – Επιλέξιμες Δαπάνες

Το συνολικό κόστος των σχετικών παρεμβάσεων μπορεί να ανέλθει **έως 200.000 €.**

Το ποσοστό ενίσχυσης καθορίζεται **στο 75%** του συνολικού επιλέξιμου κόστους της επένδυσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οι βασικοί κλάδοι και υποκλάδοι σύμφωνα με την Εθνική Ονοματολογία Οικονομικών Δραστηριοτήτων, που ενισχύονται στο πλαίσιο των Μέτρων 311, 312 και 313 είναι οι εξής :

Κ.Α.Δ. 2008 ⁴	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΚΛΑΔΟΥ
55	Καταλύματα*
56	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης
10.39.22	Παραγωγή μαρμελάδων, ζελεδών και πουρέ και πολτών φρούτων ή καρπών με κέλυφος
10.71.1	Παραγωγή ψωμιού, νωπών ειδών ζαχαροπλαστικής και γλυκισμάτων
10.72.1	Παραγωγή παξιμαδιών και μπισκότων· παραγωγή διατηρούμενων ειδών ζαχαροπλαστικής
10.82.1	Παραγωγή πάστας κακάου (κακαομάζας), αποβουτυρωμένης ή μη, βούτυρου, λίπους και λαδιού κακάου και κακάου σε σκόνη
10.82.2	Παραγωγή προϊόντων σοκολατοποιίας και ζαχαροπλαστικής
10.73.1	Παραγωγή μακαρονιών, ρυζομακάρωνων (noodles), κουσκούς και παρόμοιων αλευρωδών προϊόντων
10.83.1	Επεξεργασία τσαγιού και καφέ
10.89.1	Παραγωγή σουπών, αβγών, μαγιών και άλλων προϊόντων διατροφής· εκχυλισμάτων και ζυμών κρέατος, ψαριών και υδρόβιων ασπόνδυλων
11.01.1	Παραγωγή αποσταγμένων αλκοολούχων ποτών
13.20.1	Ύφανση υφασμάτων (εκτός των ειδικών υφασμάτων), από φυσικές ίνες εκτός του βαμβακιού
13.20.2	Ύφανση βαμβακερών υφασμάτων
13.20.3	Ύφανση υφασμάτων (εκτός των ειδικών υφασμάτων), από τεχνητές ή συνθετικές συνεχείς ή ασυνεχείς ίνες
13.20.4	Ύφανση υφασμάτων με πέλος, θηλειωτών υφασμάτων σπογγώδους μορφής (πετσετέ) και άλλων ειδικών υφασμάτων
13.93.1	Κατασκευή χαλιών και κιλιμιών
14.12.1	Κατασκευή ανδρικών ενδυμάτων εργασίας
14.12.2	Κατασκευή γυναικείων ενδυμάτων εργασίας
14.12.3	Κατασκευή άλλων ενδυμάτων εργασίας
15.12.1	Κατασκευή ειδών σελοποιίας και σαγής· αποσκευών, τσαντών και παρόμοιων ειδών· άλλων δερμάτινων ειδών
16.10.1	Παραγωγή ξυλείας, πριονισμένης ή πελεκημένης κατά μήκος, τεμαχισμένης ή αποφλοιωμένης, με πάχος > 6 mm· στρωτήρων (τραβερωτών) σιδηροδρόμων ή τροchioδρόμων από μη εμποτισμένη ξυλεία
16.10.2	Παραγωγή ξυλείας συνεχώς διαμορφωμένης κατά μήκος οποιασδήποτε άκρης ή επιφάνειας· ξυλόμαλλου· ξυλάλευρου· ξυλείας σε πελεκούδια ή σε μόρια

⁴ Εθνική Ονοματολογία Οικονομικών Δραστηριοτήτων Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας 2008.

16.10.3	Παραγωγή ακατέργαστης ξυλείας· στρωτήρων (τραβερσών) σιδηροδρόμων ή τροχιοδρόμων από ξύλο, εμποτισμένης ή κατά άλλο τρόπο επεξεργασίας
16.23.1	Κατασκευή τεχνουργημάτων λεπτοξυλουργικής και χονδροξυλουργικής για οικοδομές (εκτός από τα προκατασκευασμένα κτίρια), από ξύλο
16.29.2	Κατασκευή ειδών από φελλό, άχυρο ή άλλα υλικά σπάρτοπλεκτικής· ειδών καλαθοπλεκτικής
17.21.1	Κατασκευή κυματοειδούς χαρτιού και χαρτονιού και κιβωτίων από χαρτί και χαρτόνι.
20.14.72	Παραγωγή ξυλάνθρακα
20.41.3	Παραγωγή σαπουνιού, παρασκευασμάτων πλύσης και καθαρισμού
20.41.4	Παραγωγή ευωδών παρασκευασμάτων και κεριών
20.53.1	Παραγωγή αιθέριων ελαίων
23.13.1	Κατασκευή κοίλου γυαλιού
23.41.1	Κατασκευή κεραμικών ειδών οικιακής χρήσης και κεραμικών διακοσμητικών ειδών
23.49.1	Παραγωγή άλλων προϊόντων κεραμικής
25.71.11	Κατασκευή μαχαιριών (εκτός των μαχαιριών για μηχανές) και ψαλιδιών και λεπίδων τους
25.73.1	Κατασκευή εργαλείων χειρός των τύπων που χρησιμοποιούνται στη γεωργία, στην κηπουρική ή στη δασοκομία
25.73.2	Κατασκευή χειροπρίονων· λεπίδων για πριόνια κάθε είδους
25.73.3	Κατασκευή άλλων εργαλείων χειρός
25.73.4	Κατασκευή εναλλάξιμων εργαλείων για εργαλεία χειρός ή για εργαλειομηχανές, που είτε λειτουργούν με ρεύμα είτε χωρίς ρεύμα
28.30.3	Κατασκευή μηχανημάτων εδάφους
28.30.4	Κατασκευή χορτοκοπτικών μηχανών για χλοοτάπητες, πάρκα ή αθλητικά γήπεδα
28.30.5	Κατασκευή θεριστικών μηχανημάτων
28.30.6	Κατασκευή μηχανημάτων για εκτόξευση, διασπορά ή ψεκάσμο υγρών ή κονιοποιημένων προϊόντων για τη γεωργία ή την κηπουρική
28.30.7	Κατασκευή ρυμουλκούμενων ή ημιρυμουλκούμενων οχημάτων που διαθέτουν συστήματα φόρτωσης ή εκφόρτωσης, για γεωργικούς σκοπούς
28.30.8	Κατασκευή άλλων αγροτικών μηχανημάτων
28.30.9	Κατασκευή μερών αγροτικών μηχανημάτων και εξοπλισμού·
31.01	Κατασκευή επίπλων για γραφεία και καταστήματα
31.02	Κατασκευή επίπλων κουζίνας
31.09.1	Κατασκευή άλλων επίπλων και μερών τους
31.09.91	Υπηρεσίες ταπετσαρίσματος καρεκλών και καθισμάτων, όχι γραφείου και εκτός οχημάτων
31.09.92	Υπηρεσίες τελειοποίησης (φινιρίσματος) νέων επίπλων (εκτός του ταπετσαρίσματος καρεκλών και καθισμάτων)
32.12.1	Κατασκευή κοσμημάτων και συναφών ειδών
32.20.1	Κατασκευή πιάνων και άλλων έγχορδων και πνευστών μουσικών οργάνων, ηλεκτρικών οργάνων με κλίμακα πλήκτρων, μετρονόμων, διαπασών· μηχανισμών για μουσικά κουτιά
32.20.2	Κατασκευή μερών και εξαρτημάτων μουσικών οργάνων
47.11.10.05	Λιανικό εμπόριο ειδών παντοπωλείου
47.25.2	Λιανικό εμπόριο ποτών σε εξειδικευμένα καταστήματα
47.78.89.04	Λιανικό εμπόριο διάφορων τουριστικών και λοιπών παρόμοιων ειδών λαϊκής τέχνης

95.23.1	Υπηρεσίες επισκευής υποδημάτων και δερμάτινων ειδών
79.1	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων και γραφείων οργανωμένων ταξιδιών
77.21.10	Υπηρεσίες ενοικίασης και χρηματοδοτικής μίσθωσης ειδών αναψυχής και αθλητισμού
90.03.11	Υπηρεσίες που παρέχονται από συγγραφείς, συνθέτες, γλύπτες και άλλους καλλιτέχνες, εκτός των καλλιτεχνών του θεάματος
90.04	Εκμετάλλευση αιθουσών θεαμάτων και συναφείς δραστηριότητες
93.21	Δραστηριότητες πάρκων αναψυχής και άλλων θεματικών πάρκων
93.29	Άλλες δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας
93.11	Εκμετάλλευση αθλητικών εγκαταστάσεων
96.01	Πλύσιμο και (στεγνό) καθάρισμα κλωστοϋφαντουργικών και γούνινων προϊόντων
96.02.11	Υπηρεσίες κομμωτηρίων γυναικών και κοριτσιών
96.02.12	Υπηρεσίες κομμωτηρίων και κουρείων ανδρών και αγοριών
96.04	Δραστηριότητες σχετικές με τη φυσική ευεξία

* Σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που περιλαμβάνονται στην Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Τουριστικής Ανάπτυξης.

**Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται για περισσότερες
πληροφορίες στο :**

**Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Διοικητικός Τομέας Κοινοτικών Πόρων και Υποδομών
Λεωφ. Αθηνών 54 - 56, 104 41 Αθήνα**

Τηλ. Κέντρο Επικοινωνίας 210-5275204

Ιστοσελίδα : www.agrotikianaptixi.gr